

Dagthema: Volgeling

Overweging 20 januari – Bert van der Meer

*“... Als we iets kunnen leren van de geschiedenis,
dan is het wel dat er ongelukken gebeuren
als je klakkeloos aanneemt wat er wordt gezegd.
We moeten dat toetsen,
zodat we het kunnen rijmen met wie wij zijn,
met het plan dat God met ons heeft ...”*

Eerste lezing uit 1 Korintiërs 12:1-11

Tweede lezing volgens Johannes 1:29, 2:1-11

Openingsgebed

Aan het begin van deze viering
mogen wij ons herinneren de belofte die
Jezus deed:
Waar mensen in mijn naam bijeen zijn,
daar ben ik in hun midden.

Wij zijn hier met velen bijeengekomen
om de nabijheid te zoeken
van de Eeuwige
en van elkaar.

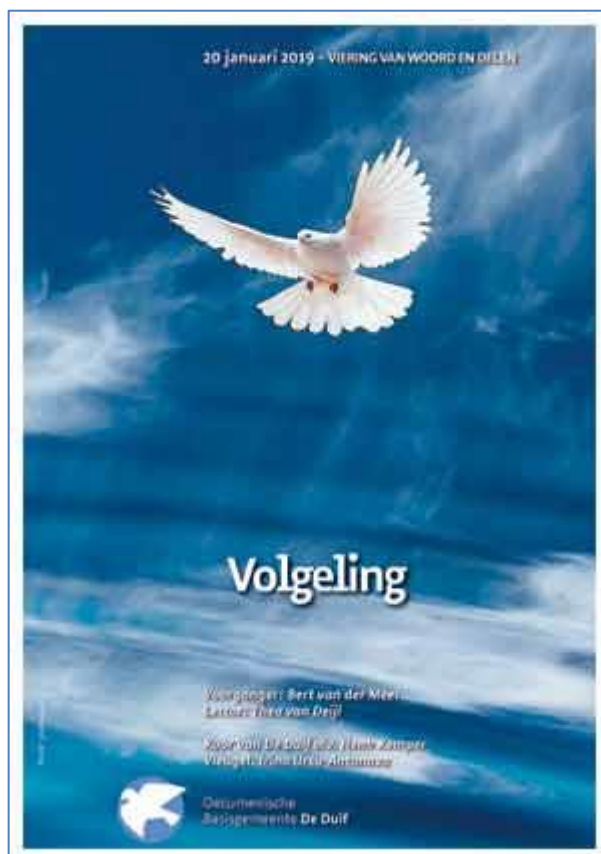
Mogen wij deze ochtend
de Onnoembare ervaren.

Lied

Gij die een en eeuwig zijt,
ver weg, onbeelddbaar God.

Maar in Uw woord dichtbij, doe ons
verstaan.

Keer ons om naar U toe,
keer ons om naar elkaar (3x)

Welkom en inleiding

Welkom op deze zondag 20 januari 2019. Thea en ik verwelkomen je op deze mooie zondag waarop het lijkt te gaan lukken met de winter, want het heeft al gevroren en de zon schijnt. Welkom als je hier vaak bent, welkom als je hier zo af en toe bent en welkom als je hier voor het eerst naar binnen bent gegaan. Met elkaar gaan we er een mooie viering van maken! De maand december met alle feesten is geweest, ook het 9e lustrum van De Duif (45 jaar) is geweest, vorige week. We moeten er nu écht aan geloven, leuke woordspeling in een kerk, dat 2019 is begonnen en wij dit jaar gaan vormgeven. Daarom hebben we wel een aardig thema vandaag, dat is 'volgeling'. En een volgeling is per definitie iemand die zich richt naar de meester of de beweging die hij of zij volgt. Volgeling is een beetje een besmet woord. Het staat immers voor iemand die iemand of iets anders kritiekloos volgt. En dat kan gevaarlijk zijn, voor jezelf en voor anderen.

De volgelingen van vandaag volgen Jezus. Jezus wordt gedoopt in de Jordaan, door Johannes de Doper, hij gaat naar Galilea en er is beschreven hoe hij aan zijn leerlingen komt en dat gaat nogal onverwacht makkelijk. Een beetje van: wat eet jij vandaag, heb je zin in pizza, kom gezellig bij mij eten. Alleen dan niet alleen één avond, maar de rest van hun leven. Nu zijn die leerlingen natuurlijk belangrijk voor het verhaal van Jezus. Zonder leerlingen geen Jezus, geen evangelie, geen Bergrede, geen uitlevering, kruisdood, opstanding, geen kerk.

Behalve dat evangelie lezen we ook uit de brief van Paulus aan de Korintiërs. In die brief staat de uitdrukking "er zijn verschillende dienende taken, maar er is één Heer". Dat deed me denken aan een notaris, zoals u weet een man die in plechtige taal op 6 bladen dik perkament papier zegt wat in 6 woorden had gekund: "dit huis is nu van u." Die notaris was de baas van een vriend van me. Als hij een aanhef aantrof die begon met "De Heer" waarin heer met een hoofdletter was geschreven, zei hij : "er is één Heer".

In die lezing staat ook "in iedereen is de Geest zichtbaar aan het werk, ten bate van de gemeente." Dat vraagt om nieuwsgierigheid in anderen, het zoeken naar kwaliteiten en waardering voor wie jij bent en kunt.

In de overweging wil ik met jullie nadenken over de roeping van de volgelingen van Jezus en van de gaven die je gegeven zijn. Ik ben benieuwd!

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Naar psalm 24

Van God is de aarde en die haar bewonen.
Van Hem zijn haar diepte en toekomst.
Hij heeft haar gebouwd op het water
en duurzaam verankerd.
Wie mag zijn hoogte beklimmen?
Wie staan met geheven hoofd in zijn huis?
Mensen met rechtvaardige handen.
Mensen met harten onverdeeld,
afgekeerden van schijn en leugen.
Mensen onkreukbaar, met licht geladen,
die doen het goede dat moet gedaan,
dat slag dat vraagt en vecht om Hem,
dat Hem wil zien met eigen ogen.

Poorten, heft uw hoofden omhoog.
Maakt u groter, oeroude deuren.
Hier komt de eeuwige, de lichtende.
Wie is de eeuwige, de lichtende?
Het is Hij die vecht om gerechtigheid,
het is de God van de armen, de sterke.
Poorten, heft uw hoofden omhoog,
hier komt Hij, de God van de armen,
de sterke, de eeuwige, de lichtende.
Wie Hij, de sterke, de lichtende?
Die ons maakte en riep tot gerechtigheid,
onze God, de eeuwige, de lichtende.

1e Lezing – 1 Korintiërs 12:1-11 - Vele gaven, één Geest

Broeders en zusters, over de gaven van de Geest wil ik u het volgende zeggen.
Zoals u weet was u in de tijd dat u nog heidenen was volledig in de ban van goden die taal
noch teken geven. Daarom zeg ik u nadrukkelijk: niemand kan ooit door toedoen van de
Geest van God zeggen: 'Vervloekt is Jezus,' en niemand kan ooit zeggen: 'Jezus is de Heer,'
behalve door toedoen van de heilige Geest.

Er zijn verschillende gaven, maar er is één Geest; er zijn verschillende dienende taken, maar
er is één Heer; er zijn verschillende uitingen van bijzondere kracht, maar het is één God die
ze allemaal en bij iedereen teweegbrengt. In iedereen is de Geest zichtbaar aan het werk, ten
bate van de gemeente. Aan de een wordt door de Geest het verkondigen van wijsheid
geschonken, aan de ander door diezelfde Geest het overdragen van kennis; de een ontvangt
van de Geest een groot geloof, de ander de gave om te genezen. En weer anderen de kracht
om wonderen te verrichten, om te profeteren, om te onderscheiden wat wel en wat niet van
de Geest afkomstig is, om in klanktaal te spreken of om uit te leggen wat daar de betekenis
van is. Al deze gaven worden geschonken door een en dezelfde Geest, die ze aan iedereen
afzonderlijk toebedeelt zoals hij wil.

Lied

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Die om mij smeekt, die ik heb afgeweerd
zolang ik kon.

Die mij niet, sleurde, niet duwde, maar wenkte,
over uw drempel.

Die de sluier van mijn angst niet scheurde,
maar optilde.

Die met enkel uw stem mij zo vermurwde,
dat ik wilde.

Die om mij smeekt, die ik heb afgeweerd
zolang ik kon.

Ooit door geruchten over U geknecht.
Nu zonder angsten, eindelijk verwacht ik U.

Die om mij smeekt, die ik heb afgeweerd
zolang ik kon.

Tweede lezing: Johannes 1:29, 2:1-11

De volgende dag zag Johannes de Doper Jezus naar zich toe komen, en hij zei: 'Daar is het lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt. Hij is het over wie ik zei: "Na mij komt iemand die meer is dan ik, want hij was er vóór mij." Ook ik wist niet wie hij was, maar ik kwam met water dopen opdat hij aan Israël geopenbaard zou worden.' En Johannes getuigde: 'Ik heb de Geest als een duif uit de hemel zien neerdalen, en hij bleef op hem rusten. Nog wist ik niet wie hij was, maar hij die mij gezonden heeft om met water te dopen, zei tegen mij: "Wanneer je ziet dat de Geest op iemand neerdaalt en blijft rusten, dan is dat degene die doopt met de heilige Geest." En dat heb ik gezien, en ik getuig dat hij de Zoon van God is.'

De volgende dag stond Johannes er weer met twee van zijn leerlingen. Toen hij Jezus voorbij zag komen, zei hij: 'Daar is het lam van God.'³⁷De twee leerlingen hoorden wat hij zei en gingen met Jezus mee. Jezus draaide zich om, en toen hij zag dat ze hem volgden, zei hij: 'Wat zoeken jullie?' 'Rabbi,' zeiden zij tegen hem (dat is in onze taal 'meester'), 'waar logeert u?' Hij zei: 'Kom maar mee, dan zul je het zien.' Ze gingen met hem mee en zagen waar hij onderdak had gevonden; het was ongeveer twee uur voor zonsondergang en ze bleven die dag bij hem.

Een van de twee die gehoord hadden wat Johannes zei en Jezus gevolgd waren, was Andreas, de broer van Simon Petrus. Vlak daarna kwam hij zijn broer Simon tegen, en hij zei tegen hem: 'Wij hebben de messias gevonden' (dat is Christus, 'gezalfd'), en hij nam hem mee naar Jezus.

Jezus keek hem aan en zei: 'Jij bent Simon, de zoon van Johannes, maar voortaan zul je Kefas heten' (dat is Petrus, 'rots').

De volgende dag besloot Jezus naar Galilea te gaan en daar ontmoette hij Filippus. Hij zei tegen hem: 'Ga met mij mee.' Filippus kwam uit Betsaïda, uit dezelfde stad als Andreas en Petrus. Hij kwam Natanaël tegen en zei tegen hem: 'We hebben de man gevonden over wie Mozes in de wet geschreven heeft en over wie ook de profeten spreken: Jezus, de zoon van Jozef, uit Nazaret!' 'Uit Nazaret?' zei Natanaël. 'Kan daar iets goeds vandaan komen?' 'Ga zelf maar kijken,' zei Filippus. Jezus zag Natanaël aankomen en zei: 'Dat is nu een echte Israëliet, een mens zonder bedrog.' 'Waar kent u mij van?' vroeg Natanaël. Jezus antwoordde: 'Ik had je al gezien voordat Filippus je riep, toen je onder de vijgenboom zat.' 'Rabbi, u bent de Zoon van God, u bent de koning van Israël!' zei Natanaël. Jezus vroeg: 'Geloof je omdat ik tegen je zei dat ik je onder de vijgenboom zag zitten? Je zult nog grotere dingen zien.' 'Waarachtig, ik verzeker jullie,' voegde hij eraan toe, 'jullie zullen de hemel geopend zien, en de engelen van God zien omhooggaan en neerdalen naar de Mensenzoon.'

Overweging

Soms gebeurt het je dat je iemand tegenkomt die heel inspirerend is. Dat is mij verschillende keren gebeurd. Het zijn mensen die rake dingen zeggen, die aandacht hebben voor jou, jou zien.

En vaak werd ik dan ook stapelverliefd op zo'n vrouw.

Soms zijn het mensen die leiden zoals jijzelf geleid zou willen worden. Mensen die zoveel bereikt hebben dat je graag in de buurt wil komen, iets van het aura wilt meemaken, dat kun je als inspirerend ervaren.

Barack Obama

Eind september 2018 was Barack Obama even in Nederland. Hij sprak op een congres en als je een kaartje kocht van bijna duizend euro kon je naar hem luisteren op een congres over leiderschap. Later las ik dat iemand die wel gegaan was, dat fantastisch vond en met het zien van Obama een item van haar bucketlist kon wegstrepen.

Op een dergelijke manier worden de leerlingen ook geïnspireerd door Jezus als ze tot volgelingen worden. Het is wel jammer dat niet precies beschreven is wat er omging in Jakobus en Petrus toen Jezus hen riep. Wat het was dat maakte dat ze zich nauwelijks hoefden te beraden en wisten "dit woord wordt ons leven" zoals het lied van het Bittere water ons vertelt.

Maar we zijn van nog veel meer dingen volgers. Als je voor jezelf nagaat wat jouw voorkeuren zijn in de media: internet, televisie, radio. Mijn dochters zijn fanatieke volgers van Greys Anatomy en van Wie is de Mol. Zelf volg ik het NOS journaal, ik lees het NRC en De Correspondent

En inkopen: bakker, de supermarkt waar je graag komt, je favoriete beleg, de pasta, de rijst. En auto's, fietsen, je hobby. Daarin hebben we ook allemaal onze keuze gemaakt.

Als je voetbalsupporter bent volg je ook je club. De échte supporters volgen hun club door dik en dun. Het legioen heet dat, in Rotterdam. En natuurlijk zie je dan je eigen club graag winnen.

Allemaal volgeling

Zo zijn we allemaal volgelingen. Mensen, teams of instituten aan wie we ons spiegelen en optrekken, aan wie we veel te danken hebben en waar we op willen vertrouwen. En van vertrouwen groeit niet alleen je band, je groeit er ook zelf door. En dat komt, volgens mij, omdat je met dat vertrouwen je angst uitsluit en dan wéér een stukje in je leven brengt waar je dankbaar voor kunt zijn. En daar word je pas écht gelukkig van. Hou die gedachte even vast.

We gaan terug naar de brief aan de Korintiërs. Korinte is een havenstad in Griekenland, het ligt op de hoogte van Athene, maar dan net op het onderste eiland dat ik ken als 'Sparta'. In de brief aan de Korintiërs geeft Paulus aan "In iedereen is de Geest zichtbaar aan het werk, ten bate van de gemeente." In elk van ons dus. En dan geeft hij een aantal voorbeelden waaronder "de kracht om te profeteren om te onderscheiden wat wel en wat niet van de Geest afkomstig is, om in klanktaal te spreken of om uit te leggen wat daar de betekenis van is"

Profeteren

Daar is iets interessants aan de hand. In de uitleg van de bijbeltekst, de exegese, lees ik dat er in de Christen-gemeenschap van Korinte mensen profeteerden. Het profeteren dat plaatsvond in de christelijke samenkomsten hield in dat iemand overmand door de Geest

een directe boodschap van God bekendmaakte. Dat schijnt bijvoorbeeld in de Pinkstergemeentes in Amerika ook nog wel eens voor te komen, dat las ik in de biografie van Bill Clinton.

In Korinthe werd ontzettend veel waarde gehecht aan die profetie. En dat was Paulus een doorn in het oog. Niet omdat hij geen waarde aan de profetie schonk, maar omdat hij het zag als een gave van God die hem of haar gegeven was. Net zo goed als ander gaven aan anderen gegeven zijn. En omdat een profetie nog geduid moet worden, er moet betekenis aan de woorden worden gegeven.

112 bellen

Ook interessant is dat Paulus noemt “het spreken in klanktaal”. Het gaat om christenen die in een toestand van totale geestvervoering klanken uitstoten die voor de andere christenen onverstaaanbaar zijn. Een goede omschrijving is daarom ‘spreken in vreemde klanken’. Dat is iets dat wij ook niet kennen in de Duif. We bellen eerder 112 dan dat we proberen na te gaan wat die persoon gezegd zou moeten hebben. Toch is ook dit niet zóver van ons verwijderd. In de roman ‘Knielen op een bed violen’ van Jan Siebelink is te lezen dat aan verschillende voorgangers de Heer was verschenen. Ook daar wordt grote waarde gehecht aan zo’n “openbaring”. Ik vond het wel tekenend dat het boek óók beschrijft dat er ná zo’n openbaring lichamen iets mis was met die persoon: een been trekt of een mondhoek hangt scheef. In medische termen zou ik het daarom hebben over epilepsie of een beroerte (cva). Die klanktaal moest natuurlijk ook vertaald worden en Paulus spreekt over mensen die kunnen uitleggen wat de betekenis is van die klanktaal.

Ook wonderlijke openbaringen maken van een mens geen God. Dat is eigenlijk de conclusie van Paulus. Het is wel onderdeel van het plan dat God heeft met jou, maar er is maar één Heer en één Geest die je moet volgen.

En dat brengt ons weer terug bij het volgen van een persoon uit het evangelie. Als we iets kunnen leren van de geschiedenis, dan is het wel dat er ongelukken gebeuren als je klakkeloos aanneemt wat er wordt gezegd. We moeten dat toetsen, zodat we het kunnen rijmen met wie wij zijn, met het plan dat God met ons heeft. Want het is niet de bedoeling om de ander tot God te verheffen, maar juist om een stukje God te herkennen in de ander. Moge het zo zijn.

Stilte gevolgd door muziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof dat ik nooit alleen loop
op de weg die mij voert naar later.
Ik besef dat al mijn lotgenoten Godgenoten zijn.
Ik beloof daarom niet alleen van mijzelf uit te gaan,
maar ook proberen zal door andere ogen
Gods horizon te zien, daar waar de hemel
de aarde raakt en alles één wordt.
Ik erken dat dood en onrecht, strijd en onmacht,
verdriet en pijn ook mijn verantwoordelijkheid zijn.
Ik geloof dat God het lijden niet wil,
maar vrijheid wenst, geluk en vrede.
Ik geloof dat Hij daarom de volledige Mens heeft gezonden

die groter is en sterker is dan wij.
Die ons liefhad en leed,
die stierf en opstond uit de dood, om te bewijzen
dat God met ons altijd zal doorgaan.
Omdat Zij het werk dat ooit begonnen is niet loslaat.
Amen.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Tafelgebed

Huub Oosterhuis / Bernard Huijbers

- A: Gij die weet wat in mensen omgaat
aan hoop en twijfel, domheid,
drift, plezier, onzekerheid.
- Vz: Gij die ons denken peilt
en ieder woord naar waarheid schat,
en wat onzegbaar is onmiddellijk verstaat.
- K: Gij toetst ons hart en Gij zijt groter dan ons hart;
op elk van ons houdt Gij uw oog gericht;
en niemand of hij heeft een naam bij U,
- Vz: en niemand valt of hij valt in uw handen,
en niemand leeft of hij leeft naar U toe.
- A: Maar nooit heeft iemand U gezien.
In dit heelal zijt Gij onhoorbaar.
En diep in de aarde klinkt uw stem niet;
en ook uit de hoogte niet,
- Vz: en niemand die de dood is ingegaan,
keerde ooit terug om ons van U te groeten.
- A: Aan U zijn wij gehecht, naar U genoemd.
Gij alleen weet wat dat betekent. Wij niet.
Wij gaan de wereld door met dichte ogen.
- K: Maar soms herinneren wij ons een naam,
een oud verhaal dat ons is doorverteld,
over een mens die vol was van uw kracht,
Jezus van Nazareth, een jodenman;
- A: in hem zou uw genade zijn verschenen,
uw mildheid en uw trouw; in hem zou voorgoed
aan het licht gekomen zijn hoe Gij bestaat:
weerloos en zaveloos, dienaar van mensen.
- Vz: Hij was, zoals wij zouden willen zijn:
een mens van god, een vriend, een licht,
een herder, die niet ten eigen bate heeft geleefd,
en niet vergeefs, onvruchtbaar, is gestorven;

- A: die in de laatste nacht dat hij nog leefde,
het brood gebroken heeft en uitgedeeld,
en heeft gezegd: “neemt, eet, dit is mijn lichaam,
zo zult gij doen tot mijn gedachtenis.”
- A: Toen nam hij ook de beker, en hij zei:
“dit is het nieuw verbond, dit is mijn bloed,
dat wordt vergoten tot vergeving van uw zonden.
Als je uit deze beker drinkt, denk dan aan mij.”
- Vz: Tot zijn gedachtenis nemen wij daarom dit brood,
en breken het voor elkaar:
- K: om goed te weten wat ons te wachten staat,
als wij léven, hem achterna.
- A: Als Gij hem hebt gered van de dood,
God, als hij dood en begraven, toch leeft bij U,
redt dan ook ons en houdt ons in leven,
haal ook ons door de dood heen, nu
en maak ons nieuw, want waarom h́j wél,
en waarom wij niet?
Wij zijn toch ook mensen.

Nodiging

Jezus deelde brood en wijn uit in de laatste maaltijd die hij met zijn leerlingen had. Dat was voor hem het symbool van het delen van het leven: uitdelen van wat je hebt en zijn bij elkaar. Wij volgen hem in dat gebaar, omdat we begrijpen, weten en voelen dat dat de basis is van onze open gemeenschap. Zoals God dat bedoeld heeft. Dus wie je ook bent, wat je achtergrond ook is, waar je in gelooft, je bent welkom om te delen in brood en wijn. Komt dan, want alles is gereed.

Breken en delen van brood en wijn

Voorbeden

Onze Vader

Huun Oosterhuis / Tom Löwenthal

Onze Vader verborgen,
uw naam worde zichtbaar in ons.
Uw koninkrijk kome op aarde,
Uw wil geschiede.
Een wereld, met bomen tot in de hemel,
waar water, schoonheid en brood,
gerechtigheid is en genade

waar vrede niet hoeft bevochten,
waar troost en vergeving is
en mensen spreken als mensen,
waar kinderen helder en jong zijn,
dieren niet worden gepijnigd,
nooit één mens meer gemarteld,
niet één mens meer geknecht.

Doof de hel in ons hoofd,
leg uw woord op ons hart,
breek het ijzer met handen,
breek de macht van het kwaad.

Van U is de toekomst kome wat komt.

Actie en informatie

Slotlied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Geen taal die Hem vertaalt,
geen lied dat bij Hem haalt,
geen god aan Hem gewaagd.
Zijn handen spelen in
op ieder nieuw begin,
geen ander die ons draagt.
Die in de stilte sprak,
het noodlot onderbrak
en baande nieuwe wegen.
Hij is nog niet verstomd,
Hij zoekt naar ons, Hij komt
in mens na mens ons tegen.

Het meeste gaat voorbij,
maar meer en meer wordt Hij
de toekomst die ons wacht.
Bij Hem is geen verraad,
Hij zelf heeft ons gemaakt,
Hij peilt en proeft ons hart.
Wij leven maar niet echt,
zijn land van rust en recht
aanschouwen wij van verre.
Woestijn is om ons heen
en allen, één voor één,
vervreemden, vallen, sterven.

Als alles is volbracht
zal Hij voor ons een stad
van brood en spelen zijn.
De stok die ons regeert,
de bek die ons kleineert,
de dood zal niet meer zijn.
Doorschijnen van zijn licht,
doorschijnend ons gezicht,
voltooid is ons verleden.
Wensdromen worden waar,
wij spreken met elkaar
een taal van hoop en vrede.

Zegen - Gij Levende

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Gij Levende, Eerste en Laatste,
Vader, Moeder, God onspreekbaar
boven onze woorden uit.

Zegen uw mensen die hier nu zijn
en alle mensen, waar ook ter wereld.
Doe lichten over ons Uw aangezicht
en geef ons vrede

